

Llyfrgell Genedlaethol Cymru
The National Library of Wales
Aberystwyth

Wyneb Digidol y Llyfrgell

Strategaeth
Cyfryngau Digidol
LIGC

2012 - 2015

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Wyneb Digidol y Llyfrgell: Strategaeth Cyfryngau Digidol LIGC 2012-15

1. Crynodeb

Nod y strategaeth hon yw adeiladau ar y cynnydd a wnaed yn y strategaeth flaenorol, er mwyn galluogi'r Llyfrgell i ddatblygu ei defnydd o blatfformau, cynnwys a thechnolegau, er mwyn cynnig gwell profiad cyffredinol i ddefnyddwyr.

Ysgrifennwyd y strategaeth hon i gydbblethu â Strategaeth Gorfforaethol y Llyfrgell 'Y Llyfrgell Ystwyth: Strategaeth y Llyfrgell 2011-12 – 2013-14' (<http://www.llgc.org.uk/index.php?id=corporateplan&L=1>) a strategaethau allweddol eraill o fewn a'r tu allan i'r sefydliad (gweler 'Aluniad Strategol' isod). Mae'r ymdriniaethau hyn yn ategu a chefnogi ei gilydd, gan adlewyrchu gwerthoedd craidd y Llyfrgell:

*'Mae gan y Llyfrgell ddyletswydd nid yn unig i 'ddal ei drysau'n agored', ond i hybu'r ymwybyddiaeth a'r defnydd o'i chasgliadau a'i gwasanaethau, ym mhob modd sydd ar gael iddi.'*¹

Bydd gwireddu'r strategaeth hon yn sialens, yn arbennig yn yr hinsawdd economaidd bresennol, serch hynny, mae'r Llyfrgell yn ffyddiog y gall gyflawni'r nodau o fewn yr amserlen, a thrwy hynny, adeiladu portffolio digidol llawnach a mwy cydlynol sy'n adlewyrchu natur agored a chynhwysfawr y Llyfrgell.

2. Cyflwyniad

Roedd Strategaeth Gwe flaenorol y Llyfrgell 'Rhannu, Cydweithio, Arloesi: strategaeth ar gyfer y we 2009-11' yn canolbwyntio ar brif wefan y Llyfrgell a galluogi'r Llyfrgell i ymgorffori'r cyfryngau cymdeithasol ym mhob agwedd o'i gwaith.

Dros y tair blynedd diwethaf mae'r Llyfrgell wedi mabwysiadu'r strategaeth honno'n llwyr, ac wedi cyflawni ei phrif nodau. Er enghraifft, mae presenoldeb y Llyfrgell ar y cyfryngau cymdeithasol wedi datblygu, a bellach maent yn cael eu gweld fel modd canolog o gyrraedd defnyddwyr. Mae blog cyffredinol hefyd wedi ei sefydlu i'r Llyfrgell fel modd o rannu gwybodaeth ac mae mwy a mwy o amser yn cael ei fuddsoddi ar ddatblygu sgiliau a gwybodaeth staff. O ganlyniad, mae portffolio gwe'r Llyfrgell yn cwmpasu llawer mwy nag o'r blaen, ac wedi cyrraedd defnyddwyr a chymunedau newydd, gan ymdrochi ei hun yn eu ffordd o gyfathrebu a rhannu. Mewn nifer o ffyrdd mae hyn wedi golygu newid mawr, nid yn unig yn y ffordd mae'r Llyfrgell yn cyfathrebu ag eraill, ond hefyd yn y modd y mae'n gweld ei hun. Erbyn hyn mae'n sefydliad llawer mwy agored sy'n cydweithio ag eraill llawer mwy, ac sy'n ceisio agor a rhannu ei hadnoddau gyda'r byd pryd bynnag y bo hynny'n bosib. Roedd gan y strategaeth flaenorol ran i chwarae yng ngwireddiad hyn.

---

¹ 'Y Llyfrgell Ystwyth: Strategaeth y Llyfrgell 2011-12 – 2013-14' tud 4
<http://www.llgc.org.uk/index.php?id=corporateplan&L=1> (Agorwyd ar 10.2.12)

Mae'r strategaeth hon yn anelu i fynd yn bellach, gan adeiladu ar sylfaeni'r strategaeth flaenorol. Rydym yn byw mewn byd digidol sydd yn newid yn gyson, lle mae technolegau a datblygiadau newydd yn herio'r sector treftadaeth ddiwylliannol yn feunyddiol. Gobeithiwn y bydd y strategaeth hon, gyda'i phedair prif thema, Defnyddwyr, Platfformau, Cynnwys a Thechnoleg, yn ein tywys drwy'r cyfnod cyffrous hwn gan ein galluogi i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd gennym, er mwyn cyrraedd cynulleidfaoedd newydd trwy blatfformau newydd, ac i rannu ein casgliadau a'n gwybodaeth mewn ffyrdd newydd ac arloesol.

Yn wahanol i strategaethau cynt, bydd hon yn strategaeth cyfryngau digidol, ac felly'n ein caniatáu nid yn unig i ddatblygu ein defnydd o ofodau digidol, boed hynny ar-lein neu mewn sefyllfaoedd ffisegol, ond hefyd i wella aluniad y rhain a'n datblygiadau 'gwe' arferol, fydd, gobeithio yn cynnig gwell profiad i'n defnyddwyr wrth iddynt symud drwy'n portffolio amrywiol.

3. Themâu

Gellir rhannu datblygiadau mwy penodol y strategaeth dros y tair blynedd nesaf i bedair prif thema: Defnyddwyr, Platfformau, Cynnwys a Thechnolegau. Trafodir isod y prif yrrwyr a datblygiadau ar gyfer y pedwar categori, a pham fod y rhain yn allweddol i bortffolio ar-lein y Llyfrgell.

3.1. Defnyddwyr

Mae ei defnyddwyr wrth galon darpariaeth ddigidol y Llyfrgell, boed hynny'n ddefnyddwyr sy'n dychwelyd yn rheolaidd i'w safleoedd neu'n ddefnyddwyr un tro sy'n digwydd taro ar neges Twitter gan y Llyfrgell. Mae pob defnyddiwr yr un mor bwysig, ac mae'r Llyfrgell yn ymdrechu i ddatblygu gwasanaethau sy'n cwrdd â'u hanghenion orau.

Trwy gyfnod y strategaeth ddiwethaf mi ymdrechodd y Llyfrgell i ddarganfod barn ei defnyddwyr ar ei darpariaethau, gan geisio eu gwella mewn perthynas â'r ymatebion, serch hynny mae'r Llyfrgell yn ymrwymedig i wneud mwy. Bydd yn parhau i ddefnyddio dulliau ystadegol i fesur llwyddiant gwasanaethau, ond bydd hefyd yn gwneud mwy i ganfod barn, sydd yn aml yn fwy defnyddiol, ond llawer anoddach i'w ganfod.

Mae ei defnyddwyr yn ganolog i holl strategaethau'r Llyfrgell, ac nid yw'r Strategaeth Cyfryngau Digidol hon ddim gwahanol. Portffolio digidol y Llyfrgell yw ei ffenest siop ar y byd, a'r ffordd hwylusaf i nifer o ddefnyddwyr i ryngweithio â'r Llyfrgell, ac felly gosodir defnyddwyr yn ganolog i'r holl nodau allweddol a nodir isod.

3.2. Platfformau

Defnyddir y we yn ddyddiol trwy amryw blatfformau gwahanol, o borwyr gwe traddodiadol i'r we symudol ac 'apps', o deledyddion sy'n arddangos y we i'r gemau cyfrifiadurol diweddaraf.

Mae'n bwysig felly fod y strategaeth wedi ei datblygu â hyn mewn cof, er mwyn galluogi'r Llyfrgell i ddatblygu ei darpariaeth ddigidol mewn perthynas â'r hyn a welir fwy fwy gan ddefnyddwyr fel y modd naturiol o ryngberthynu. Anghenion y defnyddwyr hyn ddylai yrru'r newidiadau yn y platfformau mae'r Llyfrgell yn eu defnyddio. Tra canolbwyntiodd y strategaeth ddiwethaf ar ddatblygu darpariaeth y Llyfrgell ar ei phrif wefan a symud i'r byd Gwe 2.0, mae'r strategaeth newydd yn symud fwy tuag at wireddu potensial y platfformau digidol eraill er mwyn cyrraedd grwpiau newydd o ddefnyddwyr.

Mae'n bwysig i gadw mewn cof y gallwn wneud defnydd mawr o'r rhain o fewn yr adeilad ei hun, nid o bell yn unig e.e. datblygu arwyddion digidol ac elfennau digidol o fewn arddangosfeydd.

3.3. Cynnwys

Mae cynnwys wrth gwrs yn ganolog i holl bresenoldeb digidol y Llyfrgell, boed hynny fel rhan o'r brif wefan, ar wefannau cyfryngau cymdeithasol neu sgriniau ffisegol mewn arddangosfeydd. Mae datblygiad cynnwys felly wrth galon y strategaeth.

At bwrrpas y strategaeth hon mae 'cynnwys' yn cwmpasu prif wefannau'r Llyfrgell, pob is-wefan sy'n perthyn i'r Llyfrgell, cynnwys ar y gwefannau cyfryngau cymdeithasol ac unrhyw gynnwys a ddatblygwyd ar gyfer sgriniau ffisegol. Nid yw'n cynnwys y platfformau darganfod adnoddau, y siop ar-lein na Chasgliad y Werin Cymru, gan y llywodraethir y rhain gan strategaethau eraill.

Mae digido yn chwarae rôl bwysig yng nghread cynnwys digidol y Llyfrgell, ac mae ei phrif wefan yn ganolog i sut mae'r casgliadau digidol hyn yn cael eu rhannu gyda defnyddwyr.

Mae'r thema hon hefyd yn cynnwys pob agwedd ar ddadansoddi ystadegau gwe. Mae gennym fynediad at gwmpawd eang o wybodaeth ystadegol, ac mae'n hanfodol ein bod yn gwneud y gorau o'r wybodaeth hon er mwyn datblygu a gwella ein darpariaethau mewn perthynas ag anghenion ein defnyddwyr presennol a darpar ddefnyddwyr.

3.4. Technoleg

Mewn maes sy'n datblygu a newid mor sydyn, mae'n hanfodol ein bod yn cadw llygad ar y technolegau diweddaraf, ac yn cymryd mantais ohonynt lle bynnag y bod hynny'n briodol. Yr elfen dechnolegol bwysicaf o'r strategaeth hon fydd asesu ein system rheoli cynnwys presennol, Typo3². Mae'r Llyfrgell wedi bod yn defnyddio Typo3 ers 2007 i reoli creu tudalennau ar nifer o'i phrif wefannau, ac mae'n bryd asesu a yw'r system yn parhau i ddiwallu ein hanghenion ni a'n defnyddwyr.

---

² Mae Typo3 yn feddalwedd system rheoli cynnwys agored sy'n galluogi nifer o gyfranwyr gwahanol i gyfrannu at greu gwefannau heb unrhyw wybodaeth dechnegol.

Fel y mae'r cyfryngau digidol yn datblygu gan ddefnyddio technolegau newydd mae'n hanfodol fod amser ac adnoddau yn parhau i fod ar gael i staff ymgymryd ag ymchwil i mewn i bethau fel 'apps', er mwyn sicrhau fod y Llyfrgell yn gallu manteisio i'r eithaf lle bo hynny'n briodol.

Mae'r Llyfrgell yn ymrwymedig i ryddhau data lle bod hynny'n bosibl a bod hawliau'n caniatáu, er mwyn i ddefnyddwyr ail-ddefnyddio cynnwys i greu eu prosiectau digidol eu hunain. Mae'r technolegau a phlatfformau a ddefnyddir i rannu'r data hwn yn arbennig o bwysig wrth gwrs, a bydd y Llyfrgell yn edrych ar hyn wrth i fwy a mwy o gasgliadau gael eu digido. Mae'r gwaith hwn yn mynd law yn llaw gyda'r gwaith â amlinellir yn y Strategaeth Ddigidol newydd.

Elfen arall bwysig o symud i ddefnyddio technolegau newydd yw hyfforddiant staff. Mae cyfran uchel o staff y Llyfrgell bellach yn cyfrannu i'w phortffolio ar-lein mewn rhyw fodd, ac felly mae'n bwysig iawn ein bod yn asesu anghenion hyfforddiant staff ac yn darparu hyfforddiant addas ac amserol fel bo angen. Mae datblygu hyder staff i gyfrannu ar-lein yn bwysig, a'r ffordd orau o wneud hyn yw i ddarparu'r hyfforddiant gorau posib a chymorth a chefnogaeth yn ôl yr angen.

4. Nodau Strategol Allweddol

4.1. Cynnwys

Yn amlwg mae cynnwys yn ganolog i bresenoldeb ar-lein y Llyfrgell, ac felly mae'n iawn ei fod yn chwarae rôl allweddol yn y Strategaeth Cyfryngau Digidol newydd. Mae'r Llyfrgell yn creu cyfoeth o gynnwys digidol yn barod, o gynnwys mwy traddodiadol ar gyfer ei gwefannau, i gofnodion catalog a delweddau digidol i rannu ar wefannau trydydd parti.

Mae'r Strategaeth Cyfryngau Digidol hwn yn gobeithio adeiladu ar y cynnwys presennol, a datblygu ffyrdd newydd a gwell o gynnig mynediad i'r cynnwys, gan ddod â gwell cydlyniad a hwyluster symudiad rhwng y gwahanol wefannau a phlatfformau. Ar hyn o bryd mae portffolio'r Llyfrgell ychydig yn ddatgymalog gyda datblygiadau unigol yn cael eu datblygu'n ynysig. Un o brif amcanion y strategaeth yw adeiladu gwell perthynas rhwng y datblygiadau er mwyn gwella profiad y defnyddiwr yn sylweddol.

Darpariaethau Allweddol

- Ail-ysgrifennu ardaloedd allweddol o brif wefan y Llyfrgell er mwyn cynnig gwell strwythur i'r safle, ac i alluogi negeseuon craidd fel codi arian a chymorth i gael eu clymu trwy'r safle
- Dod a gwefannau a safleoedd cyfryngau cymdeithasol gwahanol ynghyd trwy ddarparu gwell dolenni trwy'r cynnwys, a gwneud hyn yn rhan annatod o greu cynnwys yn y dyfodol. Edrychir hefyd ar sicrhau fod y data o fewn is-wefannau wedi ei ffedereiddio fel bod modd cael mynediad at y data o wefannau eraill

- Arbrofi gyda ‘crowdsourcing’ trwy glustnodi rhai prosiectau posib a chreu deunydd hyfforddi. Fe fyddai hyn yn cael ei weld fel modd o gyrraedd arbenigedd mewn meysydd arbennig yn hytrach na modd o arbed arian.
- Datblygu canllawiau canolog yn nodi gofynion lefel uchel ar gyfer prosiectau/is-wefannau er mwyn sicrhau cydlynid ar draws presenoldeb ar-lein y Llyfrgell. Hefyd, sefydlu grŵp canolog fydd yn penderfynu ar ba gynnwys ddylai gael ei gyflwyno trwy is-wefan, a beth ddylid ei ymgorffori o fewn darpariaethau ar-lein presennol y Llyfrgell
- Adolygu system rheoli cynnwys (Typo3) y Llyfrgell i asesu ei briodoldeb i ddiwallu anghenion y Llyfrgell
- Rhoddir rheolaeth gyffredinol dros gynnwys y brif wefan i'r e-Olygydd, gan alluogi'r swydd hon i wneud y penderfyniadau olaf ar ba gynnwys y dylid/na ddylid ei ychwanegu at y brif wefan
- Bydd pob darpariaeth ar-lein yn cydymffurfio â chanllawiau WCAG 2.0 y W3C er mwyn cwrdd â gofynion Deddf Gwahaniaethau ar Sail Anabledd y DU

4.2. Y Cyfryngau Cymdeithasol a Marchnata Ar-lein

Yn dilyn cwblhau'r strategaeth ddiwethaf, mae gan y Llyfrgell bellach bresenoldeb cryf ar y cyfryngau cymdeithasol. Nod y strategaeth hon yw adeiladu ar y presenoldeb hwn a gwella sut mae'r Llyfrgell yn defnyddio ei phresenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol a sut mae'n cysylltu â'r gymuned. Mae potensial enfawr i wneud pethau newydd ac arloesol gyda'r cyfryngau cymdeithasol, ac mae'r Llyfrgell bellach mewn sefyllfa i ymgymryd â'r sialens hon. Ar hyn o bryd defnyddir y cyfryngau cymdeithasol fel modd o rannu gwybodaeth yn unig, ond gobeithir dros y tair blynedd nesaf y byddant yn datblygu fwy fwy yn offer i gysylltu â chynulleidfaoedd newydd a ffyrdd o annog defnyddwyr i ryngweithio gydag arddangosfeydd a digwyddiadau.

Mae'r Llyfrgell hefyd wedi dechrau gwneud mwy yn nhermau hysbysebu ar-lein dros gyfnod y strategaeth ddiwethaf, ond teimlir fod llawer mwy sydd angen wneud. O ganlyniad i leoliad daearyddol anodd y Llyfrgell, mae hyrwyddo ar-lein yn caniatáu i'r Llyfrgell gysylltu â defnyddwyr na fyddai gobaith ganddi gysylltu â nhw trwy ddulliau marchnata traddodiadol. Mae'n hanfodol felly fod y Llyfrgell yn cofleidio'r modd hwn o farchnata, nid yn unig er mwyn llwyfannu ei chynnyrch ar-lein, ond i werthu brand y Llyfrgell i ddefnyddwyr newydd nad ydynt wedi clywed amdani o'r blaen.

Darpariaethau Allweddol

- Bydd y Llyfrgell yn datblygu ei defnydd o e-Gylchlythyron ac offer marchnata ar-lein eraill megis 'hash tags' a 'QR codes'
- Bydd datblygu'r defnydd o wefannau cyfryngau cymdeithasol mewn arddangosfeydd a digwyddiadau yn flaenoriaeth i'r Llyfrgell, gan alluogi defnyddwyr o bell i rannu yn y profiad
- Datblygu blogio o fewn y Llyfrgell a pharhau i asesu'r ddarpariaeth blogio er mwyn sicrhau ei fod yn cyflawni anghenion presennol y Llyfrgell. Er mwyn cyrraedd cynulleidfaoedd newydd, defnyddir offer marchnata ar-lein newydd ac arloesol i godi profil y ddarpariaeth blogio

4.3. Dyluniad a Chydlyniad Brand

Mae dilyniant brand ac elfennau dyluniad yn arbennig o bwysig i'r Llyfrgell oherwydd ehangder y gwahanol ddarpariaethau ar-lein a gynigir. Mae'r portffolio'n rhedeg o wefannau mawr a gwasanaethau darganfod adnoddau i bresenoldeb ar y cyfryngau cymdeithasol i arwyddion digidol a llawer mwy. Tra bod y Llyfrgell yn cydnabod bod angen elfen o hyblygrwydd rhwng dyluniad y gwahanol ddarpariaethau hyn, mae'n hanfodol fod brand craidd yn glir ar draws bob platfform.

Fel rhan o'r strategaeth hon, ac eraill, bydd y Llyfrgell yn ymgymryd â'r gwaith o ddiffinio ei brand yn glir. Bydd yn gweithio ar draws y darpariaethau presennol fel rhan o ymarferiad ail-ddylunio ar-lein cyffredinol er mwyn sicrhau eu bod yn cydblethu gyda brand ac elfennau dyluniad y Llyfrgell. Gobeithir y bydd hyn y sicrhau bod defnyddwyr sy'n ymweld ag unrhyw elfen o'n portffolio yn gallu adnabod perchnogaeth, a hunaniaeth elfennau brand craidd y Llyfrgell.

Darpariaethau Allweddol

- Ail-ddylunio rhyngwynebau presennol LIGC, ac yn dilyn hyn bydd holl is-wefannau'r dyfodol yn defnyddio 'is-ddyluniad' o brif ddyluniad LIGC
- Ôl-drosi darpariaethau presennol i adlewyrchu dyluniad newydd LIGC
- Brand LIGC i fod yn allweddol ar draws holl ddarpariaeth ar-lein LIGC

4.4. Y We Symudol ac 'Apps'

Mae'r Llyfrgell yn cydnabod bod newid sylweddol wedi bod yn ystod oes y strategaeth ddiwethaf yn nhermau sut mae defnyddwyr yn cael mynediad i'r we. Mae mynediad symudol i'r we yn cynyddu'n gyflym ac mae'n gyfrifoldeb ar y Llyfrgell i ymateb i hyn. Gellir pori trwy bortffolio gwe'r Llyfrgell ar declynnau symudol a tabledau ayb, ond nid oes fersiynau symudol penodol wedi eu creu eto ar gyfer y mwyafrif o safleoedd. Wrth gwrs mae goblygiadau i greu fersiynau symudol penodol o safleoedd, yn arbennig os oes rhai llai'n cael eu creu ar gyfer teclynnau symudol bach a tabledau, serch hynny mae'n rhaid i'r Llyfrgell ymchwilio i mewn i beth sydd angen ar ei defnyddwyr.

Ar hyn o bryd nid yw'r Llyfrgell yn cynnig 'apps' ei hun. Mae yn cyfrannu at 'apps' allanol e.e. Casgliad y Werin Cymru, ond nid yw wedi datblygu unrhyw 'apps' penodol. Mae hwn yn sicr yn faes mae'r Llyfrgell â diddordeb ynddo, wrth i fwy a mwy o ddefnyddwyr ryngberthynu gyda sefydliadau treftadaeth diwylliannol trwy 'apps'.

Darpariaethau Allweddol

- Yn seiliedig ar ymchwil, bydd y Llyfrgell yn edrych ar y posibilrwydd o greu fersiwn symudol penodol o'i phrif wefan yn y lle cyntaf. Mae hyn yn cydblethu gyda'r ymrwymiad i'r we symudol a ddisgrifir ym mhwynt 6.1.2.3 o 'Strategaeth Disgrifio a Darganfod Adnoddau' y Llyfrgell
- Bydd grŵp yn cael ei sefydlu i edrych ar y posibilrwydd o greu 'apps', eu natur, technolegau a chynulleidfa

- Bydd y Llyfrgell yn edrych ar ‘apps’ allanol y gellid eu defnyddio i greu ffyrdd newydd ac arloesol o gael mynediad at gynnwys y Llyfrgell e.e. Layar

4.5. Ehangu Digwyddiadau

Mae digwyddiadau ffisegol yn chwarae rhan bwysig yn narpariaeth y Llyfrgell. O arddangosfeydd a digwyddiadau o fewn yr adeilad, i fynychu gwyliau a rhaglenni estyn allan, mae'r Llyfrgell yn cynnal rhaglen lawn o ddigwyddiadau amrywiol wedi eu hanelu at ddod a'n casgliadau i gynulleidfaoedd amrywiol.

Tan nawr, mae'r digwyddiadau wedi bod, i raddau helaeth, yn ddigwyddiadau ffisegol, gyda gwybodaeth hyrwyddo yn unig ar-lein. Mae'r Strategaeth Cyfryngau Digidol hon serch hynny yn anelu at ehangu'r digwyddiadau trwy greu elfennau ar-lein, gan ddefnyddio amryw o wahanol blatfformau i ategu'r digwyddiadau ffisegol. Mae lleoliad daearyddol y Llyfrgell yn gwneud mynychu digwyddiadau o fewn yr adeilad yn anodd i nifer a fyddai wedi dymuno ymweld, dyna pam fod ehangu'r digwyddiadau yn dod yn fwyfwy pwysig.

Darpariaethau Allweddol

- Edrych ar ddatblygu arddangosfeydd ar-lein i atgyfnerthu arddangosfeydd corfforol dethol yn yr adeilad
- Gwneud defnydd gwell o arwyddion digidol o fewn yr adeilad ac mewn digwyddiadau allanol. Rhedir y rhain o system rheoli cynnwys canolog y Llyfrgell, fydd yn galluogi eu hail-ddefnyddio ar-lein a sicrhau dilyniant brand
- Gwneud defnydd o dechnolegau fel ‘QR codes’, ‘apps’ a ‘hash tags’ i ychwanegu dimensiwn newydd i ddigwyddiadau ffisegol
- Sicrhau fod cyflwyniadau a darlithoedd yn y DRWM yn cael eu rhannu ar-lein lle mae hawliau'n caniatáu

4.6. Datblygiad yn Seiliedig ar Ddadansoddi Ystadegau ac Adborth Defnyddwyr

Mae'r Llyfrgell yn casglu amrywiaeth o wahanol fathau o wybodaeth ystadegol, boed hynny'n ddata ffigurol o becynnau ystadegol neu yn wybodaeth am farn o adborth defnyddwyr. Mae'r wybodaeth hon yn arbennig o bwysig i'r Llyfrgell er mwyn gallu datblygu darpariaethau newydd, ond hefyd i arolygu llwyddiant gwasanaethau presennol, a sicrhau bod y rhain yn parhau i gyflawni gofynion defnyddwyr.

Mae'r Llyfrgell hefyd yn awyddus i glymu'r ystadegau hyn gydag ystadegau eraill cyffredinol y mae'r Llyfrgell yn eu casglu. Mae'n bwysig cofio bod ffactorau ffisegol yn effeithio ar sut y defnyddir gwasanaethau ar-lein, ac felly mae'n hanfodol fod y ddau set o ddata'n cael eu dadansoddi law yn llaw, yn hytrach na fel dau endid ar wahân.

Darpariaethau Allweddol

- Yn arferol, lle bynnag y bydd modd ychwanegir Google Analytics i wefannau newydd
- Parhau i arolygu ystadegau ar-lein (ffigyrau a barn) er mwyn datblygu gwasanaethau newydd ac ehangu rhai presennol
- Cynnal dealltwriaeth o becynnau ystadegol newydd er mwyn sicrhau y defnyddir y pecynnau mwyaf addas
- Arolygu ystadegau ar-lein mewn perthynas ag ystadegau eraill cyffredinol y mae'r Llyfrgell yn eu casglu er mwyn adeiladu darlun llawn o anghenion ac ymddygiad defnyddwyr
- Arolygu a newid Dangosyddion Perfformiad Gwasanaeth y we mewn perthynas â phatrwm cyffredinol tuedd adrodd ystadegol yn y sector treftadaeth ddiwylliannol

4.7. Hyfforddiant a Rhannu gyda'r Gymuned

Mae'r Llyfrgell bob amser wedi buddsoddi yn ei staff, ac mae creu gweithlu hyblyg yn ganolog i'w ethos, ac nid yw staff sy'n cyfrannu i'w darpariaeth ar-lein yn eithriad. Gan adeiladu ar y rhan bwysig y chwaraeodd hyfforddiant yn y strategaeth ddiwethaf, mae'r strategaeth hon yn anelu at wneud mwy i hyfforddi staff i ddelio gyda natur gyfnewidiol ein darpariaethau ar-lein, gan ei galluogi i wynebu sialensiau newydd gyda hyder.

Fel sefydliad cenedlaethol, dwyieithog sydd â chryn brofiad mewn datblygu cynnwys ar-lein, mae'r Llyfrgell yn ymdrechu i roi'n ôl i'r gymuned trwy rannu profiadau a gwybodaeth. Mae hwn yn rhan bwysig iawn o'r strategaeth, ac un a ddylai ddatblygu dros fywyd y strategaeth. Mae'r Llyfrgell yn arbennig o brofiadol mewn delio gyda chynnwys dwyieithog ar-lein, gan ei bod yn sefydliad cyfan gwbl ddwyieithog.

Darpariaethau Allweddol

- Bydd y Llyfrgell yn parhau i fuddsoddi mewn hyfforddiant staff, gan sicrhau ei fod yn berthnasol ac amserol er mwyn creu gweithlu hyblyg a hyderus
- Cefnogir ac anogir staff wrth iddynt ddysgu am wasanaethau newydd, a bydd Tîm y We yn parhau yn agored i bob aelod staff sydd angen cymorth a chefnogaeth yn ystod eu taith ar-lein
- Bydd y Llyfrgell yn gwneud mwy o rannu gwybodaeth ac arbenigedd gyda'r gymuned, trwy rannu canllawiau a pholisïau lle bod hynny'n bosibl a chymryd rhan mewn mwy o gynadleddau, seminarau a llunio papurau academaidd

5. Sgiliau ac Adnoddau

5.1. Sgiliau Allweddol

Mae cyflawni'r strategaeth hon yn ddibynnol ar amrediad eang o staff o fewn y Llyfrgell, nid ar staff yr Uned Cyfryngau Digidol o fewn yr Isadran TGCh yn unig.

Bydd angen amser ac arbenigedd y staff hynny er mwyn cyflawni'r strategaeth. Bydd angen i'r gwaith hwn gael ei amserlennu i mewn i gynlluniau gweithredu'r isadrannau er mwyn sicrhau bod adnoddau digonol ar gael.

5.2 Datblygu Sgiliau a Gwybodaeth

Mae'r strategaeth newydd yn galw am ddatblygu sgiliau staff mewn gwahanol feysydd, er enghraifft dysgu sut orau i ddefnyddio'r cyfryngau cymdeithasol er mwyn ehangu digwyddiadau'r Llyfrgell ac arddangosfeydd, a sut i gael y mwyaf allan o hyrwyddo ar-lein.

Bydd hyn yn arbennig o bwysig er mwyn sicrhau llwyddiant y strategaeth. Sicrhaodd y strategaeth ddiwethaf sail gadarn i staff, ond mae'r strategaeth hon yn galw am ddatblygu a gwella'r sgiliau hyn er mwyn ei chyflawni.

5.3 Gwasanaethau Allanol

Mae rhan helaeth o'r strategaeth hon yn ddibynnol ar gymryd mantais o wasanaethau allanol e.e. gwefannau'r cyfryngau cymdeithasol. Mae'r Llyfrgell yn ddibynnol felly ar sgiliau ac adnoddau'r gwasanaethau hyn er mwyn darparu ein cynnwys. Tra bod elfen o risg i hyn, mae yn golygu y gall y Llyfrgell arbed swm sylweddol o arian gan nad oes rhaid i'r Llyfrgell ddatblygu gwasanaethau ei hun, a sicrhau adnoddau i'w cynnal.

6. Risgiau

6.1 Peidio Derbyn y Strategaeth

Y prif risg o beidio â derbyn y Strategaeth Cyfryngau Digidol yw y byddai hyn wrth gwrs yn gadael y Llyfrgell heb gyfeiriad yn y maes hwn dros y tair blynedd nesaf, a byddai darpariaeth ddigidol y Llyfrgell yn aros yn ei hunfan.

Mae'r byd digidol yn lle sy'n newid yn gyflym, ac mae'n hanfodol fod y Llyfrgell yn cadw i fyny gyda hyn, ac yr un mor bwysig, yn cadw i fyny gyda sefydliadau treftadaeth diwylliannol eraill. Wrth i sefydliadau eraill ddatblygu gwasanaethau newydd a chyffrous, mae defnyddwyr yn disgwyl i sefydliadau mawr eraill wneud yr un peth. Bydd y strategaeth hon yn caniatáu i'r Llyfrgell wneud hynny, a chael ei gweld fel sefydliad blaengar.

6.2 Diffyg Adnoddau

Yn yr hinsawdd economaidd presennol mae cyflawni strategaethau newydd bob amser yn sialens, ond fel y nodwyd yn y strategaeth, mae'r Llyfrgell yn hyderus y gall gyflawni'r nodau a osodwyd. Gan ddilyn yr adnoddau allweddol a nodwyd uchod (Sgiliau ac Adnoddau), mae'r Llyfrgell yn hyderus fod ganddi'r ddarpariaeth er mwyn cwblhau'r strategaeth ar hyn o bryd.

Mae defnyddio gwasanaethau trydydd parti hefyd yn cynorthwyo'r Llyfrgell i gyflawni ei nodau gan mai cyfran fechan, os gwbwl, o gymorth technegol sydd angen i'w defnyddio, ac mae hyn yn rhyddhau adnoddau i wneud pethau eraill.

6.3 Gwasanaethau Trydydd Parti

Mewn un ffordd, tra bod y gwasanaethau trydydd parti yn rhad ac am ddim, maent yn cynorthwyo i leihau'r risg sy'n gysylltiedig â'r strategaeth, ond mewn ffordd arall maent yn ei gynyddu. Wrth ddefnyddio'r safleoedd trydydd parti hyn e.e. Twitter a Facebook, mae'r Llyfrgell mewn rhai achosion ar drugaredd eu darpariaeth. Petai'r gwasanaethau hyn yn dod i ben neu'n dewis newid eu darpariaeth neu'n dechrau codi tâl, mi fedrai'r Llyfrgell ganfod ei hun mewn sefyllfa lle gallai golli'r cynnwys a ychwanegwyd neu'r ffwythiant a gynigir.

Teimla'r Llyfrgell fod hwn yn risg sy'n werth ei gymryd cyn belled â bod y buddion o ddefnyddio'r gwasanaeth yn ddigon. Yn aml mae'r cynnwys a gynigir trwy un gwefan trydydd parti hefyd ar gael trwy wefan arall, ac felly mae'r cynnwys yn parhau ar gael ar-lein. Trwy brif wefannau'r Llyfrgell y cynigir mynediad i gynnwys craidd y Llyfrgell bob amser, ac felly dim ond gwybodaeth ychwanegol neu fynediad a gynigir trwy wefannau trydydd parti.

6.4 Y Byd Digidol yn Newid

Fel y nodwyd uchod, mae'r byd digidol yn newid yn gyson gyda gwasanaethau newydd ac arloesol yn cael eu cynnig yn ddyddiol. Mae'r Llyfrgell wedi amlinellu sut y bydd yn cyfrannu at y byd hwn dros y tair blynedd nesaf, ond mae risg y gall pethau fod wedi newid yn sylweddol erbyn y drydedd flwyddyn, ac na fyddai'r strategaeth mor berthnasol erbyn hynny.

Er mwyn goroesi hyn, mae'r strategaeth yn canolbwyntio ar themâu lefel uchel sy'n debygol o fod yn berthnasol i'r byd digidol cyfnewidiol am rai blynyddoedd i ddod. Trwy wneud hyn, caniateir i'r Llyfrgell addasu manylion y strategaeth yn ôl yr angen er mwyn cydblethu ag unrhyw newidiadau.

7. Aliniad Strategol

Crëwyd y Strategaeth Cyfryngau Digidol mewn partneriaeth â strategaethau eraill, rhai yn rhai mewnol ac eraill yn allanol. Nodir y rhain isod:

7.1 Strategaethau'r Llyfrgell³

- 2020: Golwg hirdymor ar Lyfrgell Genedlaethol Cymru (2010)

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r weledigaeth bresennol o le fydd y Llyfrgell erbyn y flwyddyn 2020. Bydd y Strategaeth Cyfryngau Digidol yn chwarae rhan annatod yng

---

³ <http://www.llgc.org.uk/index.php?id=policiesstrategies&L=1> (Agorwyd 15.2.12)

nghynorthwyo'r Llyfrgell i addasu i gwrdd â sialensiau'r byd cyfnewidiol a amlinellir yn y weledigaeth.

- Y Llyfrgell Ystwyth: Strategaeth y Llyfrgell 2011-12 – 2013-14

Y Llyfrgell Ystwyth yw strategaeth gorfforaethol y Llyfrgell, ac mae'n amlinellu bwriad cyffredinol y Llyfrgell ar gyfer datblygu tan y flwyddyn 2014, ac felly mwyafrif oes y Strategaeth Cyfryngau Digidol. Mae'r strategaeth hon yn gosod y cyfryngau digidol wrth galon nifer o'i Phrif Ddatblygiadau e.e. Hyblygrwydd Gwybodaeth a Chynnwys a Hyblygrwydd yn ein Perthynas â'n Defnyddwyr

- Strategaeth Disgrifio a Darganfod Adnoddau 2010/11 – 13/14

Nod y strategaeth hon yw gwella'r modd y mae defnyddwyr yn darganfod a chael mynediad i adnoddau'r Llyfrgell, ac mae'n cwmpasu catalogau'r Llyfrgell a mynediad i adnoddau allanol. Mae'r Strategaeth Cyfryngau Digidol yn cydblethu gyda hon er mwyn cynnig gwell profiad i ddefnyddwyr sy'n symud o ddarpariaethau eraill y Llyfrgell i'w chatalogau ayb.

- Polisi Gwarchod Data

Bydd y Strategaeth Cyfryngau Digidol yn cydymffurfio â'r canllawiau ynghylch amddiffyn gwybodaeth bersonol defnyddwyr a sicrhau fod y Llyfrgell yn cyflawni ei oblygiadau moesol a chyfreithiol fel yr amlinellir yn y Polisi Gwarchod Data.

- Cynllun Iaith Gymraeg 2010 – 2014

Gan gydymffurfio â Chynllun Iaith Gymraeg y Llyfrgell, bydd holl ddarpariaeth ar-lein y Llyfrgell yn hollol ddwyieithog, gyda phob gwefan ar gael yn y ddwy iaith, a'r holl gynnwys ar wefannau'r cyfryngau cymdeithasol ar gael yn y Gymraeg a'r Saesneg.

- Strategaeth Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu 2011-14

Fel y nodir yn glir yn y Strategaeth Cyfryngau Digidol, mae technoleg yn chwarae rôl allweddol yn natblygiad portffolio ar-lein y Llyfrgell. Bydd y datblygiadau hyn yn cael eu gweithredu yn unol â'r canllawiau a nodir yn Strategaeth Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu'r Llyfrgell.

- Croesawu Newid: Strategaeth yr Adran Gwasanaethau Gyhoeddus 2011-14

Mae darpariaethau ar-lein yn treiddio trwy waith yr holl Adran Gyhoeddus, a gellir gweld hyn yn glir yn y strategaeth. Mae'r Strategaeth Cyfryngau Digidol felly yn ategu hyn, gan alluogi'r Adran i gyflawni ei nodau.

7.2 Strategaethau sydd ar y gweill gan y Llyfrgell

- Strategaeth Ddigidol 2011/12 – 14/15

Mae Strategaethau Digidol a Chyfyngau Digidol y Llyfrgell yn gweithio law yn llaw i sicrhau'r mynediad gorau i'w chynnwys digidol, boed hynny ar wefannau'r Llyfrgell neu ar wefannau trydydd parti e.e. Flickr Commons.

- Strategaeth Cadwedigaeth Ddigidol 2011-2014

Y Strategaeth Cadwedigaeth Ddigidol sy'n sicrhau cadwraeth hir dymor cynnwys digidol y Llyfrgell. Bydd y strategaeth hon yn cefnogi'r gwaith hwn trwy'r dewis o blatfformau a ddefnyddir a'r cyfeiriad a roddir, er mwyn sicrhau fod copïau o gynnwys digidol allweddol y Llyfrgell wedi eu diogeli i'r dyfodol.

- Strategaeth Codi Incwm

Mae Strategaeth Codi Incwm y Llyfrgell yn amlinellu sut mae'r Llyfrgell yn bwriadu codi incwm dros y blynyddoedd nesaf. Bydd y Strategaeth Cyfyngau Digidol hon yn ategu'r nodau hynny trwy gynnig presenoldeb ar-lein cadarn i'r Llyfrgell a fydd yn ei galluogi i gyflawni ei nodau e-fasnach yn effeithiol.

7.3 Strategaethau Allweddol Eraill

- Llyfrgelloedd yn Ysbrydoli: Fframwaith Strategol ar gyfer Datblygu Llyfrgelloedd Cymru 2012- 2016⁴

Bydd Strategaeth Cyfyngau Digidol y Llyfrgell yn ei chynorthwyo i gyflawni ei rôl wrth weithredu gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Llyfrgelloedd yng Nghymru, trwy alluogi defnyddwyr o ar draws y wlad i gael mynediad i wasanaethau eu Llyfrgell Genedlaethol lle bynnag y bônt yn byw yng Nghymru.

- Cyflawni Cymru Ddigidol: Fframwaith Amlinellol Llywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer Gweithredu

Mae Fframwaith Llywodraeth Cymru ar gyfer Cymru Ddigidol yn nodi'n glir ei nod y dylai holl bobl Cymru gael mynediad i dechnolegau a gwasanaethau digidol. Mae'r Llyfrgell eisoes wedi cofleidio'r digidol, a'r Strategaeth Cyfyngau Digidol hon yw un ffordd y bydd y Llyfrgell yn cyfrannu i'r weledigaeth, trwy gynnig mwy o wasanaethau

---

⁴<http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/librariesinspire/?skip=1&lang=cy> (Agorwyd 15.2.12)

a chynnwys digidol ar-lein, gan alluogi pob Cymru ymhlith eraill i fwynhau ei darpariaeth.

- Rhaglen Lywodraethu, Llywodraeth Cymru⁵

Rhan allweddol o raglen Llywodraeth Cymru yw 'Diwylliant a Threftadaeth Cymru'. Mae'r Llyfrgell yn brif bartner wrth gyflawni'r nod hon, a bydd darpariaeth ar-lein y Llyfrgell yn chwarae rôl er mwyn agor cynulleidfau'r Llyfrgell i Gymru gyfan, a hefyd wrth gryfhau'r defnydd o'r iaith Gymraeg trwy ei darpariaeth hollol ddwyieithog.

8. Mesur ein Llwyddiant

Bydd cyflawni'r Nodau Strategol hyn yn cael eu mesur gan fwy na dim ond cynnydd yn nhrosglwyddiant y cynnwys a'r gwasanaethau trwy ddarpariaethau digidol. Yn ychwanegol, mi fyddwn yn parhau i fesur llwyddiant y Strategaeth Cyfryngau Digidol trwy ymgymryd â'r dadansoddiad isod, gan chwilio am gyfleoedd parhaus i wella ein hymdriniaeth yng ngoleuni newidiadau i anghenion defnyddwyr a thechnolegau. Ymgymerir â'r dadansoddiad hwn yn rheolaidd, ac fe'i hadroddir i'r pwyllgorau perthnasol.

- Dangosyddion Perfformiad Gwasanaeth

Mae'r Llyfrgell yn darparu Dangosyddion Perfformiad Gwasanaeth (DPG) chwarterol ar ddata ystadegol allweddol i Lywodraeth Cymru. Yn ystod cyfnod y strategaeth fe ail-asesir a diwygir y rhain yn sylweddol, gyda setiau data addas ar gyfer y byd digidol cyfnewidiol wedi eu dewis ar gyfer adrodd i'r dyfodol.

- Adroddiadau Ystadegol Chwarterol ar Nodau Allweddol

Bob chwarter adnabyddir nodau arbennig, a llunnir adroddiadau i asesu effaith pob nod, gan alluogi newidiadau wedi eu seilio ar dystiolaeth ystadegol. Anfonir yr adroddiadau hyn at Banel y We a'r Grŵp Defnyddwyr ar gyfer trafodaeth bob chwarter.

- Adroddiadau Zeitgeist Chwarterol ar Dueddiadau Allweddol

Adnabyddir setiau o ddata ystadegol allweddol (e.e. cyfraddau adlamu, hits ayb) a llunnir adroddiadau ystadegol chwarterol ar y rhain. Cylchredir yr adroddiadau i Banel y We a'r Grŵp Defnyddwyr.

- Rhyngberthynas Cyfryngau Cymdeithasol Gweithredol

---

⁵ <http://new.wales.gov.uk/about/programmeforgovernment/?skip=1&lang=cy> (Agorwyd 15.2.12)

Yn ychwanegol at fonitro nifer y dilynwyr sydd gan y Llyfrgell ar y gwefannau cyfryngau cymdeithasol, fe fonitrir nifer y rhyngberthyniadau yn chwarterol hefyd. Bydd hyn yn cynnwys sylwadau, tagiau a chrybwylliadau (mentions). Danfonir yr adroddiad i Banel y We a'r Grŵp Defnyddwyr.

- Ymweliadau Ffisegol

Bydd yr e-Olygydd yn gweithio'n agos gyda'r Adran Gyhoeddus er mwyn mesur faint o ymwelwyr ffisegol â'r adeilad sydd wedi defnyddio gwasanaethau ar-lein y Llyfrgell cyn ymweld. Fel rhan o'r gwaith hwn, bydd y Llyfrgell yn edrych ar ffyrdd newydd, gwell o gasglu gwybodaeth, gan alluogi gwell darlun o ymddygiad defnyddwyr. Llunnir yr adroddiad hwn ddwywaith y flwyddyn a'u danfon at Banel y We.

- Ymatebion Adborth

Mae gan y brif wefan fecanwaith er mwyn galluogi defnyddwyr i ddweud a oedd tudalen yn ddefnyddiol neu beidio ag i adael sylw. Cynhyrchir adroddiadau ddwywaith y flwyddyn ar gyfer Panel y We, yn cynnwys y lefel boddhad, ond hefyd lle mae sylwadau negyddol wedi eu derbyn ac mae newidiadau er gwell wedi eu cyflawni o'r herwydd.

- Ymchwil Defnyddioldeb

Lle mae'n addas a bod adnoddau'n caniatáu, bydd y Llyfrgell yn ymgymryd ag ymchwil defnyddioldeb, a hynny cyn datblygu gwefannau mawr newydd, a hefyd wrth ymgymryd ag ymchwil er mwyn datblygu darpariaethau presennol, yn arbennig y brif wefan.

- Holiaduron Defnyddwyr

Fe ddefnyddir holiadur defnyddwyr ar y brif wefan yn arbennig, o dro i dro, er mwyn mesur pa mor dda mae'r wefan yn perfformio. Fe ddefnyddir y rhain hefyd wrth ddatblygu unrhyw newidiadau sylweddol i'r wefan.

- Adborth Cyfryngau Cymdeithasol

Mae dilynwyr cyfryngau cymdeithasol y Llyfrgell yn parhau i gynyddu, a bydd y Llyfrgell yn awyddus i ddysgu o brofiad y gymuned hon er mwyn cynorthwyo i ddatblygu darlun o sut mae ei phortffolio gwe yn perfformio, boed hynny yn nhermau'r cyfryngau cymdeithasol neu wefannau mwy traddodiadol.